

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Departementet

Den 8. juli 2021

FVM 074

ORIENTERENDE NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om foreløbig politisk aftale om reform af den fælles landbrugspolitik 2023-27

KOM (2018) 392, KOM (2018) 393 og KOM (2018) 394

Kommissionen fremlagde 1. juni 2018 sit forslag til en reform af EU's landbrugspolitik for 2021-27. De budgetmæssige rammer for den fælles landbrugspolitik blev fastlagt i forbindelse med Det Europæiske Råds aftale i juli 2020 om EU's budget 2021-27. Rådet (landbrug og fiskeri) indgik den 21. oktober 2020 en aftale om Rådets holdning til Kommissionens forslag. Europa-Parlamentet vedtog sin holdning til reformforslaget den 20.-23. oktober 2020.

Den 25. juni 2021 indgik formandskabet, Europa-Parlamentet og Kommissionen en foreløbig politisk aftale i trilogforhandlingerne. Den foreløbige politiske aftale blev præsenteret for medlemsstaterne på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28.-29. juni 2021, hvor et flertal af medlemsstater tilkendegav støtte til kompromisset med forbehold for, at den juridiske tekst fortsat udestår. Europa-Parlamentets og Rådets formelle vedtagelse af reformen udestår. Nedenfor gives et overblik over hovedemnerne i aftalen.

Baggrund

Kommissionens forslag fra 2018 lagde op til, at medlemsstaterne inden for en fælles ramme skal gennemføre landbrugspolitikken nationalt gennem en såkaldt strategisk plan, der blandt andet beskriver de støtteordninger, som planlægges i søjle 1 (direkte støtte mv.) og søjle 2 (landdistriktsstøtte). Den strategiske plan skal forholde sig til de ni specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik. I Kommissionens forslag vil medlemsstaterne få mulighed for at fravælge en eller flere målsætninger, hvis dette er begrundet i SWOT-analysen og den forudgående evaluering (ex ante), der skal udarbejdes. Den strategiske plan skal godkendes af Kommissionen, og der indgår løbende opfølgninger på planen i gennemførelsesperioden. Medlemsstaterne vil være forpligtede til at gennemføre de strategiske planer, som godkendt af Kommissionen. Hvis Kommissionen opdager en alvorlig mangel i gennemførelsen af en medlemsstats strategiske plan, vil den kunne beslutte at udelukke de udgifter, der er berørt af en sådan mangel, fra EU-finansiering. Denne nye tilgang i landbrugspolitikken er fastholdt i den politiske aftale.

Følgende hovedemner kan derudover fremhæves:

Grøn øremærkning

Kommissionens forslag fra 2018 indeholdt som noget nyt et krav om, at medlemsstaterne skal udarbejde 1-årige grønne støtteordninger i søjle 1 kendt som "eco-schemes". Kommissionens forslag indeholdt ikke noget krav om, hvor stort et beløb som medlemsstaterne skal afsætte til dette formål. I kompromisset er der en øremærkning på 25 pct. af søjle 1-midlerne til eco-schemes, jf. tabel 1. Medlemsstaterne kan i opfyldelse af kravet til øremærkning medtælle ekstra grønne indsatser under søjle 2, som ligger ud over 30 pct. anvendelse til miljø- og klimaformål.

Der indføres en læringsperiode i årene 2023-24, så hvis der ikke er tilstrækkelig søgning på de nye eco-schemes, kan op til 5 pct. af årets midler i stedet anvendes til basisindkomststøtten, omfordelingsbetaling eller indkomststøtte til unge landbrugere. Hvis der er yderligere ikke-søgte midler under eco-schemes, vil dette skulle kompenseres ved enten at øge eco-schemes de følgende år, overføre beløbet til søjle 2 til anvendelse på miljø og klimatiltag, eller ved at midlerne fortabes. Eco-schemes skal bidrage til opfyldelse af en eller flere af de specifikke målsætninger på klima, miljø, biodiversitet, dyrevelfærd eller antibiotikaresistens.

Medlemsstaterne skal desuden bruge et pointssystem eller en anden passende metode til at sikre effektiviteten af eco-schemes-ordningerne til at opfylde de fastsatte mål. Europa-Parlamentet havde foreslået, at der under eco-schemesordningerne også skulle kunne gives støtte til såkaldte "boost-schemes" målrettet forbedring af produktiviteten i landbrugssektoren. Dette er ikke medtaget i den endelig kompromistekst.

Tabel 1. Øremærkning til grønne formål

	Kommissions forslag	Rådets position	Europa-Parlamentets position	Endelig aftale
<i>Søjle 1</i>	-	20 pct.	30 pct.	25 pct.
<i>Søjle 2</i>	30 pct.	30 pct.	35 pct.	35 pct.

For søjle 2 skal mindst 35 pct. af de samlede midler anvendes til miljø- og klimaformål, dyrevelfærd samt til landbrug i ugunstigt stillede områder. Det sidstnævnte tiltag skal ikke tælle fuldt med, men med en vægtningsfaktor på 50 pct. For øvrige interventioner udgør vægtningen 100 pct., inkl. for grønne investeringer.

Det fremgår desuden af kompromisset, at medlemsstaterne skal anvende mindst 3 pct. af midlerne under direkte støtte til unge landbrugere under søjle 1, søjle 2 eller under begge søjler. Dette er en stigning på et pct.-point fra Kommissionens forslag. Midlerne skal anvendes på en eller flere af følgende interventioner: supplerende indkomststøtte i søjle 1 til unge landbrugere; etableringsstøtte i søjle 2 til unge landbrugere eller investeringsstøtte i søjle 2 med højere støtte til unge landbrugere. Investeringsstøtte tæller med 50 pct. i opgørelsen.

Fleksibilitet mellem søjlerne

I kompromisset fremgår, at overførsel af midler mellem søjlerne ikke skal reducere den grønne øremærkning. Derfor er der enighed om, at den grønne øremærkning i søjlerne skal opgøres efter overførsel mellem søjle 1 og søjle 2.

Spørgsmålet om fleksibilitet mellem søjlerne er forhandlet af Det Europæiske Råd i forbindelse med fastlæggelsen af den flerårige finansielle ramme for 2021-27. Det er muligt at overføre op til 25 pct. af budgetmidlerne fra søjle 1 for årene 2023-26 til søjle 2 for årene 2024-27, og det er muligt at overføre op til 25 pct. af budgetmidlerne fra søjle 2 for årene 2024-27 til søjle 1 for årene 2023-26. Medlemsstaterne har desuden mulighed for at overføre yderligere 15 pct. af midlerne fra søjle 1 til søjle 2, hvis midlerne anvendes til miljø- og klimaformål, samt 2 pct. af midlerne hvis midlerne anvendes til støtte af unge landbrugere. Desuden kan medlemsstaterne ændre deres beslutning om overførsel af midler mellem søjlerne én gang i 2025.

Bruttoarealmodel og compensation for krav

I Rådets position indgår det, at medlemsstaterne kan vælge at tillade landbrugerne, at der kommer grønne biotoper på deres støtteberettigede areal, så længe disse biotoper ikke udgør den overvejende del af arealet så landbrugerne – modsat i dag – gives incitament til at udvikle og bevare våde områder og/eller grønne biotoper på deres marker. I Europa-Parlamentets position indgår et tilsvarende forslag, idet det dog fremgår, at de grønne biotoper maksimalt kan udgøre en 1/3 af marken.

Derudover fremgår det af både Rådets og Europa-Parlamentets position, at hvor der sker ændringer på landbrugsarealerne, som følge af natur- eller klimatiltag kan arealerne forblive støtteberettigede. Tanken er, at det eksempelvis skal sikre, at en landbruger, der vælger at indgå i et klimaprojekt som f.eks. at stoppe for dræn og genetablere vandniveau, fortsat vil kunne modtage landbrugsstøtten for arealet. Dette vil udbrede muligheden, som findes for projekter med natur eller vandmiljøfokus som for eksempel skovrejsning og vådområder på landbrugsarealer, til også at omfatte klimaprojekter.

Den endelige juridiske tekst udestår, og vil skulle gøres færdig på teknisk niveau under det slovenske formandskab.

I kompromisset fremgår, at eco-schemes kan bruges til at kompensere for krav, der er mere vidtgående end de grundlæggende krav til God Landbrugsmæssig praksis (GLM) mv. Hertil kan medlemsstaten i op til 24 måneder kompensere for nye nationalt pålagte krav.

Kravene til God Landbrugsmæssig stand (GLM)

I kompromisteksten er tillige ændringer af kravene til landbrugerne om god landbrugs- og miljømæssig stand af landbrugsarealerne (GLM-krav), sammenlignet med Kommissionens forslag. Landbrugerne skal blandt andet udlægge 4 pct. af omdriftsarealet til ikke-produktive elementer. Dette var 3 pct. i Kommissionens forslag. Kravet kan nedsættes til 3 pct., såfremt landbrugeren deltager i et eco-scheme, der bidrager til biodiversitet mv., således at i alt minimum 7 pct. af omdriftsarealet udlægges som ikke-produktive arealer. I forhold til kravet om bræmmer langs vandløb er det fastsat, at disse skal være minimum 3 meter og uden anvendelse af pesticider og gødning. Der var ikke foreslået en minimumsbredde

i Kommissionens forslag, men henvist til at hvis der allerede var bræmmer i medfør af nitratdirektivet kunne kravet opfyldes hermed. Kommissionens forslag indeholdt krav om, at medlemsstaterne skulle sikre, at der ikke var bar jord i de mest følsomme perioder, hvilket er ændret til krav om et minimums-plantedække i de mest følsomme perioder af året. Der vil endvidere komme krav om afgrøderotation, undtaget er dog arealer med flerårige afgrøder, arealer med græs og urteagtige planter samt arealer, der ligger brak. Ud fra landbrugsmetoder med videre kan kravet også opfyldes ved afgrødediversificering. Kommissionens forslag var, at medlemsstaterne skulle sikre afgrøderotation uden yderligere anvisning.

Omfordelingsstøtte og intern udjævning

I kompromisteksten er der et krav om at anvende mindst 10 pct. af den direkte støtte til en omfordelingsstøtte til små og mellemstore bedrifter. Medlemsstaterne gives mulighed for via andre tiltag under den direkte støtte at adressere målet om en mere lige fordeling og effektiv målretning af indkomststøtten. Dette skal demonstreres i den strategiske plan. Omfordelingsstøtten skal sikre overførsel til små og mellemstore bedrifter. Desuden skal eventuelle forskelle i betalingsrettighedernes værdi delvist udlignes over perioden 2023-2026, så alle betalingsrettigheder har en værdi, der udgør mindst 85 pct. af den nationale gennemsnitlige værdi.

Støtteloft

Kommissionens forslag indeholdt et krav om, at medlemsstaterne skulle indføre et såkaldt støtteloft for direkte støtte (capping). En bedrift kunne med det forslag årligt højst modtage 100.000 euro, mens midler herover i Kommissionens forslag skulle omfordeles til mindre- og mellemstore bedrifter, eller overføres til anvendelse i søjle 2. Det indgik i Det Europæiske Råds aftale om budgettet fra juli 2020, at capping af beløb over 100.000 euro bliver frivilligt for medlemsstaterne at anvende. I kompromisset fremgår, at medlemsstaterne har mulighed for at fastsætte en reduktionsprocent (degressivitet) på op til 85 pct. for udbetalinger over 60.000 euro.

Koblet støtte

Angående niveauet for koblet støtte til specifikke sektorer fastholder kompromisset det nuværende udgangspunkt på 13 + 2 pct. De ekstra 2 pct. kan kun anvendes til proteinafgrøder. Der er uanset ovenstående procentsatser mulighed for, at medlemsstaterne bruger 3 mio. euro til koblet støtte. Det er herudover tilføjet en regel om, at den strategiske plan skal indeholde en redegørelse for, hvordan den koblede støtte er i overensstemmelse med vandrammedirektivet.

Den sociale dimension

Der er i kompromisset enighed om regler for den sociale dimension, hvor den fælles landbrugspolitik skal bidrage til at forbedre landbrugsmedarbejdernes arbejdsvilkår samt arbejdsforhold. Reglerne skal implementeres senest fra 2025. Landbrugerne skal reduceres i støtte, såfremt visse regler i tre EU-direktiver angående arbejdsmiljø samt arbejdsvilkår ikke overholdes i henhold til medlemsstaternes eksisterende kontrolmekanismer på området. Herudover skal bedriftsrådgivningen i landbrugssektoren styrkes på det sociale område. Medlemsstaterne får endvidere mulighed for at fokusere på yderligere tiltag i frugt- og grøntsektoren. Kommissionen opfordres til efter to år at udarbejde en evalueringsrapport om virkningen af mekanismen og hvis relevant fremsætte forslag til at styrke den sociale dimension i landbrugspolitikken.

Den grønne pagt

I relation til Kommissionens målsætninger i EU's grønne pagt som beskrevet i jord-til-bordstrategien samt biodiversitetsstrategien fremgår det af kompromisnet, at Kommissionens godkendelse af de strategiske planer skal være baseret på retsakter, der er juridisk bindende for medlemsstaterne. De politiske målsætninger fra Kommissionens strategier er endnu ikke omsat til lovgivning. Det er aftalt i kompromisnet, at det af betragtninger til forordningen om strategiske planer vil fremgå, at Kommissionen skal vurdere medlemsstaternes strategiske planer i forhold til målsætninger for 2030 i biodiversitetsstrategien og jord-til-bord strategien. Kommissionen vil således komme med en rapport herom i 2023 og 2025. Angående sporing af klimarelaterede udgifter fremgår det, at Kommissionen får beføjelser til at vedtage delegerede retsakter vedrørende anvendelse af vægtningsfaktorer til opgørelse af de klimarelaterede udgifter efter 31. december 2025.

Definitioner

For så vidt angår målretning af direkte støtte er der opnået enighed om en obligatorisk definition af aktiv landbruger, forudsat at definitionen er enkel og fleksibel. Herudover er der enighed om en definition af unge landbrugere, hvor medlemsstaterne skal fastsætte en øvre aldersgrænse i spændet 35-40 år. Herudover skal landbrugeren have passende uddannelse eller færdigheder, hvilket fastsættes af medlemsstaterne.

Den horisontale forordning

Angående landbrugsreserven, der kan anvendes til intervention, privat oplagring og i situationer med prisfald, sygdomsudbrud m.v., er der enighed om, at Kommissionen kun kan foreslå en landbrugsreserve højere end 450 mio. euro, hvis der opstår behov for det under den årlige budgetprocedure. Rådet og Europa-Parlamentet skal være enige om at acceptere et højere beløb. Hvis parterne ikke kan blive enige, bliver landbrugsreserven 450 mio. euro ved budgetårets start.

Markedsordningen

Der er endvidere politisk enighed om flere erklæringer om handel med tredjelande. Der vil være en fælles erklæring fra Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet om handel med tredjelande. Erklæringen vil sætte fokus på, at der er behov for mere ækvivalens mellem de sundhedsmæssige og miljømæssige regler for landbrugsprodukter, der gælder i EU, og dem der gælder for importerede landbrugsvarer. Der vil endvidere i erklæringen blive sat fokus på de miljømæssige og biodiversitetsmæssige perspektiver i samhandlen. Dette vil blive suppleret af en erklæring fra Rådet og Europa-Parlamentet, hvor Kommissionen opfordres til senest ved udgangen af første 1. halvår 2022 at udarbejde en rapport om emnet. Desuden vil Kommissionen udarbejde en erklæring, som vil sætte fokus på, hvilke handlemuligheder der er i relation til standarder for samhandlen. Disse erklæringer blev et kompromis i stedet for Europa-Parlamentets forslag om, at landbrugsvarer fra tredjelande kun må indføres, hvis de opfylder de samme krav, som dem der stilles til EU's egen produktion.

Vedrørende offentlig oplagring og privat oplagring havde Europa-Parlamentet foreslået, at offentlig oplagring, skal omfatte flere sektorer, herunder fjerkrækød, svinekød, fårekød (lammekød) og hvidt sukker. Dette blev afvist af Rådet og Kommissionen. Der er desuden enighed om forlængelse af perioden

for offentlig oplagring for smør og skummetmælkspulver med én måned. Endvidere frafaldt Europa-Parlamentet sit forslag om, at landbrugsprodukter ikke må sælges med tab. Der var endvidere ikke opbakning til Europa-Parlamentets ændringsforslag om en styrkelse af de beskyttede betegnelser for mælk og mejeriprodukter.

Videre proces

Den juridiske tekst udestår fortsat. På baggrund af den politiske aftale vil den tekniske gennemgang af den juridiske tekst fortsætte under det slovenske formandskab. Der forventes en formel vedtagelse i september eller oktober 2021. Reformen skal træde i kraft 1. januar 2023. Medlemsstaterne skal indsende deres strategiske plan til Kommissionen inden den 1. januar 2022. Kommissionen har derefter seks måneder til at godkende planen, idet godkendelsesprocessen sættes på pause, hvis der er behov for uddybende forklaringer eller lignende fra medlemsstaten.